

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi streinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
BRAŞOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inscrise: un şir peti 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi invoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Politică oportunistă?

De Dr. V. Moldovan.

Celor douăzeci şi patru fraţi români, cari au scris declarația din numărul de Duminică al „Gazetei” — o călduroasă strângere de mână!

Sunt sigur că pe întreaga întindere a neamului nostru, pe unde suflă românii încă nu au fost molipsite de boala oportunismului, cuvintele acestea hotărâte şi sincere au trezit un val puternic de însuflețire.

Neamul acesta nefericit şi-a pierdut ori ce îndreptăţire de-a exista în momentul, când nu va mai avea puterea să aducă la raşon şi să pedepsească pe cei ce greşesc conştient sau inconştient în privirea intereselor de existență ale lui.

Nu e vorba aici numai de „Brote-Vlaicu”. Cui îi vine în minte să puşe cu gloanțe de manlicher după vrăbii? Şi cine şi-ar mai pierde vremea şi energia cu svârcolirile desperade ale celor doi dela Braşov, dacă nu am şti abunăseamă că la spatele lor mai este o ceată întreagă de moderați de toate nuanțele, cari nu au curajul să se declare pe fața de aderenți ai acțiunii pornite din partea celor dela „Deşteptarea”, dar cari în culele cele mai adânci ale inimii lor aşteaptă cu nerăbdare momentul când o să păşească pe fața.

Intre aceşti aderenți nevăzuți vor fi desigur şi oameni dornici de căpătuală, mici de inimă, mari de patimă, suflete servile şi venale. Cu aceştia e păcat să stai de vorbă. Unde buzunarul e argumentul principal, înzadar îi cerca să străbați cu puterea convingătoare a cuvântului. Nu e mic însă numărul moderaților din convingere.

Mai ales în o parte a clerului nostru — nu în cel dela sat — a pătruns în timpul din urmă o credință detestabilă răspândită cu multă perseverență, şi care susține că pricina adevărată a tuturor nefericirilor şi înfrângerilor noastre e

a se ascrie politicii intransigente şi agresive ce-o susțin elementele ultraiste fața de maghiari şi mai ales fața de guvernele ungureşti.

S'a răspândit cu multă viclenie părerea, că de vom pune stavilă unei astfel de politici, de vom inaugura o direcție mai conciliantă, mai moderată, atunci toate bunătățile statului se vor vârsa din abundanță şi peste noi Românii.

Drept contraserviciu însă ni-se cere cu hotărâre, în lăuu: că să nu mai alegem deputați naționaliști, ci să ne contovim în partidele maghiare. A doua: să nu ne mai espunem pentru afurisitul acela de sufragiu universal şi în fine, ce e mai important: că atât în casa fărăi cât şi în congregațiile comitatene să încetăm de-a mai sbiciui administrația şi de-a desvâli valul de pe multele abuzuri ce le săvârşese fața de bietul popor dela sate.

Cu alte cuvinte: leben und leben lassen sau pe româneşte o mână spală de cealaltă.

Cătră aceşti moderați de bună credință se îndreaptă şirele mele.

Căci numai cel ce are convingeri, fie ele ori cât de greşite, e accesibil fața de argumente şi își dă cel puțin speranță, că întoarcerea lui la calea cea bună nu e cu totul eschisă.

Ei bine, d-lor oportuniști! Deschideți cartea tristă a istoriei neamului românesc de pe aceste plaiuri şi dovediți-mi, că nefericirea acestui popor s'ar data numai de câțiva ani încoace, de când există partid național român şi politică ultraistă!

Nu ați cetit d-voastră de suferințele de veacuri ale acestui popor, care nu a tulburat nici când izele celor dela putere?

Şi oare nu putem afirma cu tot dreptul, că starea mizerabilă a poporului român s'a îmbunătățit, barem în parte, tocmai în urma

trezirei conştiinței naționale în conducători, ca şi în popor?

Dietele ungureşti din anii 1840—48 au fost mult mai brutale şi mai agresive fața de naționalități decât cel mai şovinist guvern al lui Bánffy bunăoară.

Şi pe vremea aceea nici urmă nu era de partid naționalist!

Adevărul incontestabil e, că deşi şovinismul maghiar a făcut dela 1867 încoace în unele direcții progrese reale, dacă nu ne deşteptam la 1848 şi dacă nu-i opunem atunci şi după aceea până azi rezistența, care i-am opus-o, azi nu am sta, unde stăm.

Azi nu am avea școli şi gimnazii, societăți culturale şi economice.

Mai e un argument puternic în potriva ori-cărei politici oportuniste, care îl scoatem din vieța aproape banală, dar foarte adevărată, că numai în luptă se oțlesc şi se formează caracterele singuraticilor ca şi ale popoarelor.

Pe când oportunismul poartă în sine germenele demoralizării, al descompunerii, cari sunt în todeauna preludiile morței naționale.

Şi apoi băgați de seamă d-lor moderați, că poporul însuşi trezită la conştiința națională va fi primul care vă va desavua şi vă va întoarce spatele.

Când poporul va începe să se convingă, că domniul lui fac cauză comună cu administrația, că domniul lui nu pot sau nu vreau să-i sară în ajutor fața de abuzurile micilor şi marilor satrapi, s'a gătat cu dominațiunea noastră asupra sufletului poporului.

Mai ales preoțiunea noastră va regreta mai întâiu că de dragul unor favoruri materiale a părăsit şirele prime ale luptei de rezistență națională, pe care noi elementele independente o vom purta mai departe şi fără moderați, ba de o fi de lipsă chiar şi în potriva lor.

Luăți în fine în mână istoria politică a popoarelor şi să cercați după pricinele căderii unor sau altor partide ori grupări politice!

Clasica pildă ne oferă în privința asta soartea tragică a parti-

dului celui mai luminat, ce l-a avut vre-odată Franța: a girondizilor.

Ce-a pricinuit căderea lor, dacă nu oportunismul şi duplicitatea, atât fața de politica conservativă a dinastiei cât şi fața de radicalismul poporului ajuns pe mâna demagogilor Iacobini?

În Germania de un timp încoace le merge rău de tot partidelor democratice recrutate din mica burghezime dela oraşe.

Cauza e şi aici oportunismul cu toate urmările lui demoralizatoare şi vecinica şi nehotărâta balansare între partidul social-democrat şi între blocul conservator.

Îndată ce adevărații democrați s-au convins că așa numitul „Freisinnige Volkspartei” e un partid pseudo-democrat, l-au părăsit şi au votat cu social-democrații, de cari dealcum îi desparte o lume întreagă de interese economice şi de credințe sociale şi religioase.

Oare nu o putem păți şi noi tot astfel cu poporul nostru când va începe să se convingă, că conducătorii lui nu servesc adevăratele interese ale obștei, ci interesele materiale ale clasei sau tagmei lor?

Apoi încă o considerantă, care apasă foarte greu în cumpănă argumentelor antimoderate:

Sunt convingi domniul oportuniști ai noștri, că cu ajutorul unei astfel de politici vor dobândi rezultate şi avantagii reale pe seama poporului?

Eu cred, că se înșeală amar! Atât de naivi nu țin nici pe cei mai inteligenți moderați ai noștri, că ar crede serios, cumcă guvernele ungureşti — de dragul unei politici moderate — ar fi în stare să ne ofere şi să ne asigure starea privilegiată de care se bucură azi bunăoară Sași?

Iar din potriva, pretindem, ca nici d-lor să nu ne țină pe noi de niște naivi, cari ne-am mulțumi şi cu fărâmituri de câteva mii de coroane, de care s-a învrednicit bunăoară din partea guvernului venerabilul consistor mangrist din Oradea mare!

Noi știm face deosebire între avantajii reale date poporului întreg şi între simple „trinkgeld”-

uri date unor persoane, drept recompense pentru nescai servicii politice dubioase şi efemere.

E o lege a naturii, că trăsnetul din înaltul cerului lovește întotdeauna în brazii, cari se înalță mai sus şi mai mândru în spre tăriile albastre, pe când la poalele muntelui de brazi se desfăță în deplină siguranță o bogată vegetație mai pușin superbă, cei drept, dar mult mai practică.

Domniul moderați să se mulțumească deocamdată cu atât, că până când întreagă mânia puterii de stat să descarce asupra noastră a ultraiștilor, cari stăm în planul prim — d-lor, mai „practici” şi mai „circumspecți”, își pot vedea neconturbați de interesele lor şi în parte şi de ale instituțiilor încredințate îngrijirii lor.

Să nu lăcomească deci să ajungă în planul prim, unde nu sunt numai bunătăți şi îndreptări, ci mai sunt şi îndatoriri şi uneori chiar trăsnete.

Intrevederea împăratului Wilhelm cu regele Italiei. după cum se susține în cercuri bine informate, nu urmăreşte direct vre-un scop politic. Aceasta pare a o confirma şi faptul, că împăratul Wilhelm nu e însoțit de nici un ministru al său. Se crede, că împăratul Wilhelm a renunțat să dea un caracter politic vizitelor sale, pentru a nu produce animozități în Turcia. Cu toate aceste se dă ca sigur faptul, că atât la Viena cât şi la Valencia convorbirile confidentiale au avut de obiect chestia războiului italo-turc.

Torpilele Bosforului. Ziarul «Seara» primește din Constantinopol următoarea telegramă: Un pasager turc sosit din Constantinople cu vaporul românesc îmi afirmă că pe întreaga distanță a Bosforului dela Kavac până la eșirea în Marea Neagră auzoritățile militare otomane aşează torpile pe ambele părți. Această măsură a fost luată de guvernul turc de teama unui atac al flotei ruse din Marea Neagră în urma înțelegerii secrete, care pare a se fi încheiat între Rusia şi Italia contra Turciei.

La sate.

Comedie într-un act.

Prelucrată după Octave Feuillet.
de Dr. Horia Petra-Petrescu.

PERSONAJELE:

George Orleanu, notar bătrân, de 60 de ani, pleșuv, privirea dulce şi vie, un costum cam de moda veche.

Nota traducătorului: Am tradus şi prelucrat pentru trupele de diletanți de prin oraşele noastre o comedie plină de sentiment, a scriitorului francez Octave Feuillet. F. a scris romane şi comedii, cari au cucerit inimile contemporanilor (a trăit 1821—90). Mai eu seamă sunt cunoscute romanele lui: O cănăcie în lumea mare (1876) şi Romanul unui tânăr sărac (1858), cari formează prototipul romanelor franceze, în care se descrie societatea, iar dintre „scenele şi comediiile”, în genul lui A. de Musset, sunt mai cunoscute: Părul alb, Dalila, Pentru şi contra, şi această comedie duioasă: „La Sate”, care'n original se cheamă: „Le Village”. Scenăria e simplă, personajele puține: numai trei persoane principale şi o persoană secundară. Schimbările făcute de mine sânt necesarile.

Saveta Orleanu, nevastă-sa; 50 de ani, mică, rotunjioară, sprintenă, harnică; haine negre.

Toma Livescu, 60 de ani; eleganța unui berbant bătrân; barbă în forma evantaiului; cu vocea înaltă, puțin fanfaron.

Marina, servitoare bătrână.

Scena se petrece într'un sat.

Salonul servește totodată ca sufragerie. Mobila veche. Deasupra unei canapele un ceasornic de aceiaşi vechime. Intre două ferestri un barometru. Câteva portrete pe pereți. Vaze cu flori artificiale. Pe dulapuri, pe mesioare o multime de nimicuri alese ciudat.

Scena primă.

Domnul Orleanu, D-na Orleanu şi Toma Livescu sunt la masă. Focul arde în sobă.

Marina intră şi iese servind.

O pisică mare, albă își caută norocul împrejurul mesei.

larna, 6 ceasuri seara.

Doamna Orleanu: Asta-i cum ți-am spus-o, domnule Livescu: am crezut, că a înnebunit, zău, c'a înnebunit, da de tot... Căţ, Surico!... Se urca pe trepte, sărind câte patru deodată şi striga cât putea: E Toma! E Toma!

Livescu! E tartorul asta de Toma!... Iartă-mă, d-le Livescu, da — ştii? — așa spunea el! — Şi eu mă țineam de el cu mare greu, tocindu-mi limba, că e mai de grabă domnul Petrache cu trăsura lui cumpărată de curând... fiindcă știam dela d-na Popeasca, că o să prânzească astăzi în apropierea noastră şi știam, că nu trece pe la noi fără ca să nu ne zică bună-zăua. Aveam dreptate să cred, că...

Notarul: Dar, draga mea, ce-l interesează pe Toma toate astea? Nu cunoaște nici pe domnul Petrache, nici pe Popeasca, nu-i așa?... De altfel știi tu prea bine, că d-l Petrache are caii lui şi nu se suită nici odată în poștă; nu putea deci să fie el.

D-na O.: Dacă stam să jur, prietinel meu!...

Notarul: Ei! E bine, dragă... bagă de samă de pisică... năcăjește mereu pe Livescu.

D-na O.: Jos, Surico! Ce va să zică asta, domnișoară?... O să mărturisești tu singur, bărbate, că era mult mai firesc să aştept pe d-l Petrache, care-i vecinul nostru, decât pe d-nul Livescu, pe care nu-l cunoșteam şi despre care nu știai nimic de mai mult de 30 de ani... Iacă zău... să judece Dumnezeu!

Livescu: (cu neliniște vădită). Aveți dreptate, d-nă, de o mie de ori dreptate!... Dar să mă iertați, d-nă Orleanu, mi-se pare, că ați prăjit cotelul prea tare!

D-na O.: Vai de mine! Şi eu am spus Marinei să-l prăjească mai bine! Credeam, că o să fie mai gustos!

Livescu: Asta-i o greșeală mare, dragă d-nă Orleanu; nu se mai prăjește cotelul — după cum nu mai lăși nici gigo-ul cu coadă. Zău! Am făcut înconjurul lumii, dar a trebuit să viu aici ca să văd astea!

D-na O.: M-am dus! Poate puțin pește, d-le Livescu? N-avem decât odată pe săptămână pește; da fiindcă-i place bărbatu-meu pescăria, am cumpărat peștele dela un pescar; în toate Miercurile avem câte o farfurie de ceva extra; şi astăzi, Doamne multă-mescu-ți, e Miercuri...

Notarul: Ei! Saveto! Bine, ce interes să aibă Toma de toate astea? (cu expansiune) Spune-mi, Toma, unde erai tu acum opt zile, pe timpul asta?

Livescu: Acum opt zile, prietinel... Eram în București.

Notarul: Vezi tu? În București?... al naibii Toma asta!

Livescu: De acolo am plecat la Craiova, de la Craiova la Iași şi acum aici.

Notarul: Şi cum ți-a venit gândul să cauți culcușul vechiului tău prietin, al prietinelui tău din tinerețe?

Livescu: Mi-a venit ieri la prânz, dragă. La intrarea otelului meu era o hartă a țării; o urmăream cu ochii mașinal, aşteptând dejunul; şi mi-a căzut în ochi numele satului tău. — Tii! da — acolo este, dacă nu mă înșel satul unde locuia Gheorghe Orleanu... prietinel Gheorghe! Ei bine! Dacă mai trăiește, zău, am să trec pe la dânsul să iau masa cu el odată. (Își preumblă ochii pe masă cu un aier neliniștit).

D-na O.: (cu dorința de a servi) Cauți ceva, d-le Livescu?

Livescu: Nu te îngrijii, te rog... (ridicând vocea) Marino! Nu-i zice așa servitoarei? Marino, n-ai o lămâie, dragă? Peștele asta are lipsă de lămâie.

D-na O.: (alergând la dulapul de după masă) Stai, stai, că aici e una.

Livescu: A! mă rog de iertare, doamnă...

D-na O.: Şi-așa zău, d-le Livescu? De 30 de ani ești tot pe drumuri, ca jidovul rățăictor?

«Lucașfărul» despre Brote-Vlaicu. In numărul recent al «Lucașfărului» cetim următoarele:

«Înțeleaptă e vechea orânduire a legii de demult, care poruncește norodului, ca despre strigoi să nu mai fie nici o vorbă, fiindcă strigoi nu sunt. Cu alte cuvinte, cine-a murit odată și i-au așternut gila pe sicriu, oricât ar fi fost el de meșter pe vremea lui, rămâne acolo și putrezește ca lumea, nu se mai arată seara călare pe mătură să facă drăcii și să bage oamenii în răcori. Înțelepciunea asta e veche, legea fiind aproape de o mie de ani... Se potrivește la toate categoriile de răposai și cu deosebire la morții politici. Lumea nu îngroapă de mai multe ori nici în politică și, cu toate prejudecățile curente, oamenii și-au pierdut demult superstiția despre învierea strigolilor de acest gen. Ce mai vrea deci, după toate astea, domnul Eugen Brote în publicistica românească? Nu înțelegem cum d-sa, un spirit deschis, nu își dă seama de acest adevăr elementar. Domnia sa cu tovarășii de jalnică memorie a fost politicește îngropat și prohodit în toată forma, mai acum vre-o doi ani, prin urmare ivirea asta proaspătă, la gazeta «Deșteptarea» a domnului Vlaicu Arsenie dela Brașov, nu mai are nici un rost, fiindcă noi îi opunem formula lapidară a regelui Coloman: *De strigis quae non sunt, nulla mentio fiat.*»

Cât privește pe domnul Vlaicu, noul muschetar al înfrățirii maghiaroromâne, cu d-sa vom vorbi mai târziu, după consolidarea noului guvern. Deocamdată îi respectăm durerea și-l lășăm să plângă pe ruinele pierdutelor făgăduințe paterne. . . »

Externe. O telegramă din Genna anunță, că alutaeri a plecat spre Tripolis un nou transport de 30.000 soldați italieni.

— Intre Bulgaria și Turcia are loc de câteva zile un schimb viu de telegrame, provenit din faptul, că Bulgaria nu vrea să admită ca mașinile de șburat turcești să fie transportate prin stațiunea bulgară de graniță Teribrod.

— Ziarul «Norddeutsche Alg. Z.» publică detalii privitoare la proiectele militare germane. În total sporirea forțelor de pace este de 29.000 oameni fără a socoti pe subofițeri, iar administrațiunea marinei propune crearea unei treia escadre active întrebuintând și rezervele.

Scriitorii noștri au cuvântul.

In urma articolului „Păcate naționale» d-l prezident al Asociațiunii a ieșit din comitetul de redacție al „Lucașfărului». Acum au cuvântul scriitorii grupați pe lângă aceea revistă.

Dacă insultele aduse în acel articol fruntașilor politici nu-i interesează, nu e iertat la nici un caz să le fie indiferente insultele aduse prezidentului institutiei noas-

tre culturale, care în certele interne a rămas până la sfârșit neamestecat. Aici deci nu putea fi vorba de convingeri politice.

Pentru acel articol erau răspunzători și scriitorii pomeniți în comitetul de redacție, chiar și dacă nu s'ar fi spus aceasta expres în „Lucașfărul». In numărul din urmă al acestei reviste, însă se accentuează expres responsabilitatea lor prin următoarele: „Articolul împicinat exprimă vederile întregului comitet de redacție. Răspunderea pentru articolul „Păcatele naționale» o poartă așa dar comitetul de redacție și nu redactorul nostru Tăslăuanu».

D-l Ciura s-a întrebat cândva — nu discut aici că pe drept sau nedrept — că „are publicul nostru o opinie?» Opinia publicului însă o formează scriitorii, de aceea mai întâiu se cere dela scriitori să aibă o opinie. Vrem deci să vedem, cum că au scriitorii dela „Lucașfărul» o opinie?

Cerem dela dânsii să dea satisfacție prezidentului Asociațiunii noastre culturale.

I. Corbu.

Dela ordinea zilei.

— Limba română în streinătate. — Expoziția reginei și a doamnelor române la Berlin. —

Fostul rector al universității din Cernăuți, Mathias Friedwagner, un fervent adorator al limbii și obiceiurilor românești, fiind chemat încă în anul trecut la una din cele mai renumite universități din Germania, în calitate de profesor de filologia romanică la Frankfurt, a deșus acolo mari stăruințe pentru înființarea unei catedre de limba română. După veștile sosite din Frankfurt, catedra se va înființa cu începerea semestrului de vară din acest an, iar titularul noii catedre va fi un profesor român, d-l Ilie Toruț.

Vom avea deci în Germania un nou centru pentru cultivarea limbii românești.

Am anunțat, că la expoziția de artă casnică din Berlin, organizată de «Femeile germane», a participat cu obiecte de mare valoare și regina României, principesa moștenitoare și mai multe dame din înalta societate bucu-reșteană. Secția aceasta românească a fost aranjată sub conducerea profesorului *Tzigara-Samurcaș* din București și e foarte bine apreciată de specialiști și în general de publicul și ziarele germane.

Din Berlin se anunță, că principesa moștenitoare a Germaniei a vizitat Vineri d. a. expoziția organizată de «Femeile germane» și a privit îndelung și în mod amănunțit expoziția specială a reginei României, arătând de asemenea un foarte viu interes pentru o carte pictată de principesa Maria a României.

Ziarul «Germania» scriind despre expoziția din Berlin, face următoarele aprecieri asupra secției române:

«Unul din punctele principale de atracție ale expoziției este secțiunea română situată în etajul superior al primei secții.

Protectoarea Liceum-clubului german» regina Carmen Sylva a României, dimpreună cu soția moștenitorului de tron, principesa Maria, au expus un număr din propriile lucrări enumerate într'un catalog special. Se observă în special între altele splendidele broderii ornate de perle și de prețioase cuverte de potir. Se văd de asemenea perdele de mătase acoperite de broderii provenite dela biserica evanghelică din București.

Lucrările principesei Maria, merită cele mai mari elogii. Să semnalăm între altele cărți ilustrate pe pergament de un gen cu totul particular. De asemenea este și cu aquarelele sale, cari au făcut un efect mare în secția specială de pictură. Alteța Sa Regală a expus de asemenea mobilă executată după indicațiile sale, de asemenea și broderii foarte variate și foarte bogate.

In afară de aceste opere personale, s'au expus de asemenea produse ale societăților «Munca», «Albina», «Furnica», «Rolul».

Cât pentru doamnele din înalta societate ele sunt de-a-semenea reprezentate prin lucrări foarte artistic executate.

Secțiunea română se distinge într'un chip simpatic din toate celelalte părți ale expoziției prin aspectul ei absolut artistic.

Aici se vede femeia în cele mai înalte ale ei ocupații, adică lucrarea manuală artistică și ajutorul dat semenilor.

In acest domeniu femeile române au produs în adevăr opere superioare».

Scrisoare din București.

— Fierbere politică. — Sedința Academiei Române. — Concertele maistrului Enescu. — Teatrul. — Știri. —

— 10 Martie v. 1912.

Mai bine de-o săptămână opoziția ne anunță prin organele ei, că guvernul e pe ducă, că nu mai poate sta la putere din pricina atmosferei, pe care și-a creat-o; tachiștii zic, că vor veni la putere, liberalii, că ei vor veni, iar carpiștii, că ei vor mai sta încă. Totuși în consiliile de miniștri s-a discutat starea situației și pare, că s-a ajuns la hotărârea, ca să se facă un guvern de tranziție, făcându-se astfel o unire între carpiști și liberali. Se dau ca posibile cabinetele Carp, Maiorescu, Th. Rosetti. Președinții corpurilor legiuitoare au fost consultați, șefii guvernului au fost în audiență la rege. Până acum nu se poate prevedea ce se va întâmpla.

Totuși toți țin întruniri, fie pe culori, fie publice și se demonstrează de ambele părți.

La Primărie s-a demonstrat contra legii tramvaielor, s-a primit o delegație a cetățenilor, cari cer punerea în circulație a acestora, ori care ar fi părerea justiției.

Socialiștii încă țin întruniri.

Prezum știți sinodul a recomandat nouă candidați pentru 3 locuri de arhierii, dar n-a fost ales până acum decât unul, și de-aci motiv opoziției de-a deschide din nou chestiunea sino-

dală, ce părea închisă pentru moment. Cei mai mulți sunt indignați, că n-au fost propuși ca arhierii arhimandriții Scriban și V. Puiu, a căror alegere se dădea ca sigură.

In total atmosfera guvernului e destul de serios alcătuită, și probabil, că se va face o mișcare importantă.

In ultima ședință a Academiei, prezidată de d-l Ion Bogdan, s-a citit răspunsul M. S. Regelui Italiei, la telegrama adresată de Academia Română cu prilejul atentatului din Roma.

D-l N. Iorga comuncă, că a primit dela d-l Theodor Westrin din Stockholm, o lucrare foarte interesantă, în care se vorbește despre campania lui Carol XII în Rusia. In acea campanie a luat parte și un regiment de roșiori români sub comanda colonelului Sandu Colțea, care a fost făcut prizonier de Ruși la Pultava și dus apoi la Tobolsk. După ce a scăpat din exil, Sandu Colțea a fost invitat de suedezi să se ducă la dânsii, dar el a refuzat spunând, că acolo n-are biserică, la care să se închine.

D-l Iorga își termină comunicarea rugând pe d-l președinte să intervina oficial pe lângă autorul lucrării spre a se căpăta amănunte mai complete cu privire la Sandu Colțea și la împrejurările, în cari a fost făcut prizonier.

D-l Pim. A. Sturdza a citit continuarea lucrării d-sale, privitoare la constituirea Divanului Ad-hoc.

Maestrul Gh. Enescu a dat la Ate-neu trei concerte, când ne-a probat încă odată necontestatul său talent muzical.

S-a remarcat mai ales la cel din urmă ca un virtuos executant, ca un conducător de orcheștră ireproșabil și ca un compozitor de seamă.

Orchestra ministerului instrucției condusă în prima parte de d-l Dinicu a fost ca totdeauna la înălțime. S-a observat totuși, că atunci când a fost condusă de maestrul Enescu, când s-au cântat cele două «Rapsodii» românești, orcheștrantii erau mult mai înflăcărați, cântau parcă cu mai multă căldură.

Bogăția muzicii noastre populare a fost vădită. «Sărba popilor», «Am un leu...», «Celata Neamului», «Ciocărlia», «Banul Măracine», etc. ne-au făcut să simțim deosebite momente de înălțare sufletească.

Publicul l-a răsplătit îndeeajuns prin aplauze furtunoase, iar la ieșire i-sau făcut ovații. A fost condus de un grup mare de manifestați până la palatul regal unde locuiește.

După încercarea puțin norocoasă «Amor și Viclenie» a președintelui Academiei Iacob Negruți, și nenorocitul debut al «Maicei celei linere» a decedentului ardelean Emil Isac, după mult mai norocoasa încercare a dlui G. Diamandy cu «Dolorosa», direcția teatrului Național ne-a dat după reluarea lui «Hamlet» două comedii «Lumină Nouă» și «O prietenă» a academicianului Duiliu Zamfirescu. Lumea, cum a auzit că sânt două piese românești, a ezitat a le vedea și a făcut rău. Dar puținul public care a asistat la reprezentarea lor a rămas pe deplin mulțumit de felul cum autorul a știut să conducă acțiunea în ambele piese, modul cum sânt caracterizate personagiile și mai ales limba aleasă pe care a întrebuintat-o.

Am avut doi Hamleți în această stagiune: unul tânăr, dl Tony Bulandra, și altul în vârstă dl C. Notara. Ambii l-au interpretat ireproșabil, cu toate

că diferă felul concepției la cei doi interpreți.

In Matineus'a reluat «Heidelbergul de altă dată» după nesfârșitul șir al poemului feeric «Inșiră-te Mărgărite» a poetului Victor Eftimiu.

Știri noi?

— O nouă fițuică decadentă: «Parul» (mai nemerit «Parule»), ce ne dă versuri de-a le lui Ervin, ca:

«Cu sufletul de foc
«Apocaliptic,

Versuri bolnave ale lui Eugeniu Speranția, aprecieri asupra «Ardealului literar» ale micului Emil Isac, «Trandafiri Galbeni» de M. Cruceanu și aprecieri obraznice la adresa multor scriitori.

— La teatrul «Comedia» se repetă două piese originale ale dlui Gh. Diamandy, o dramă și o comedie, cari se vor reprezenta în curând.

— Se așteaptă cu nerăbdare volumele de poezii ale poetilor St. O. Iosif, I. U. Soricu și Victor Eftimiu.

— Ioan Ciocărlan ne dă un volum «Traiul nostru», despre care vom vorbi la timp.

— 17 economiști din București, întruniți spre a judeca chestia plagiatului dela Iași. Iși dau verdictul: economistul A. C. Cuza n'a fost decât calumniat. Se dovedește încă odată modul cum s'ad dat verdictul juraților din Iași, care numai cu dreptate nu s'a dat.

Titu Șerban.

Centenarul nașterii lui Gavril Munteanu.

— Sedința publică a societăților studenților noștri. —

Brașov, 25 Martie n. 1912.

Când am intrat ieri seara în sala festivă a gimnaziului nostru am avut o senzațiune deosebită și... neuitată.

In fruntea sălei, străjuit în dreapta și stânga de figurile fericitorilor Șaguna și Popaza, stătea corul mândru și viguros de peste 100 școlari, — viitorul neamului, iar sala cea atât de încăpătoare gemea de lume, din toate părțile vieții noastre sociale — espre nea puternică a ființei și voinței strămutate a neamului nostru, de-a fi și de-a rămânea aceea ce am fost și suntem: *Români din creștet până'n talpi.*

Și de-asupra tuturor, celor ce stăteau în așteptare solemnă, plauă un aer senin, o lumină albă și curată, care se desprindea par-că din cadrele tabloului, decorat cu ghirlande de brazi, al aceluia, căruia i-a fost închinată această modestă dar emoționantă serbare.

Trăsăturile nobile ale feței lui Gavril Munteanu prindeau par-că viață și privirea sa bună, cuminte și senină — oglinda unui suflet curat — era îndreptată asupra mulțimei, ce venise să-i aducă prinoul sfânt al recunoștinței pentru munca săvârșită în ogorul culturalei unui neam setos de lumină — după o sută de ani dela nașterea sa și după 61 ani, de când i-a răsunat glasul la punerea pietrii fundamentale a acestui mare gimnaziu, îndemnând obștea românească să învețe carte.

*

Livescu: Așa, d-nă.

D-na O.: Zău, că nu mi-ar plăcea!

Livescu: Firește; eu însă sunt cu capul a mână, cum vedeți.

D-na O.: Trebuie să fi mâncat, d-le Livescu, în decursul călătoriei, lucruri ciudate de tot.

Livescu: (urmând cu mâncarea, vorbind totodată) Măncări nemai auzite, d-nă! — Ah! Marino, apropie-te puțin, draga mea... Mi se pare, după mirosul răspândit, că se prăjește prea tare cafeaua în bucătărie; aproape peste tot în provincie o ard prea tare, din cauza asta își pierde floarea aromei... Aleargă Marino, și zi-i Mariei... nu-i așa, că pe cealaltă o cheamă Maria?... spune-i că să roșească numai cafeaua, să nu o ardă — să o roșească, mă nștelegi?

Marina: (cu jumătate glas, ieșind pe ușa din fund) Asta n-are gusturi ca oricare!

Livescu: Dragă doamnă Orleanu, s-a întâmplat de sigur și cu puil D-voastră ce cred că a pățit cafeaua Mariei: e fierț prea tare, sau mai bine zis, prea repede. Și e păcat, fiindcă puil era o bunădată de pasăre. (Marina intră aducând două farfurii nouă).

D-na O.: (nemângăiată) Toate năcazurile. Te rog să mă ierți, d-le Livescu... da ai venit așa, pe neaște-

tate... am avut timp așa de puțin... Fii bun, stai câteva zile la noi și o să fi servit mai bine, îți promit.

Livescu: Dragă d-nă, îți mulțumesc de mii de ori; dar la nouă seara, nici un minut mai mult, trebuie să fiu pe drum... Da, d-nă, poți zice, că am mâncat în drumurile mele, lucruri ciudate! Am mâncat, pe rând, *cuscus*, o mâncare arabă, în corturile Arabiei, *curi*, mâncarea hinduși-lor, care-ți arde gâtul, pe țărnișii Gangesului, — în Java, hidusul pește *tripang* — care-i mâncarea țării, — în China faimosul *cuib de rândunică* cu ulei de ricin.

D-na O.: Doamne!

Livescu: In Panama am mâncat maimuțe!

Marina: (aproape de bufet) Maimuțe!

Livescu: Așa zău! Nu-i aliment pe lume, să nu-mi fi trecut printre dinți!

Notarul: Al naibii, Toma ăsta!

Livescu: Și dacă există pe ntinsul pământului un musafir fără de nazuri, îndrăznesc să afirm, că sunt eu. Indienii din Munții-Stâncoși, sălbaticii ăștia sunt dăruii dela natură cu o deșteptăciune extraordinară!.. Indienii, zic, mi-au dat un nume în limba lor, un nume, care vrea să zică, cuvânt de cuvânt: «stomacul cu chef... Totdeauna mulțumit, — ușor e să trăiești așa!

Notarul: Al naibii, Toma ăsta!

D-na O.: Ai primi d-ta și a treia prepeliță, domnule Livescu! Văd cu mare bucurie, că îți place.

Livescu: Mii de mulțumite, d-nă. Da, îmi place, nici nu mă apăr; dar astea de aici au o greșală, pe care nu pot să o trec cu vederea: fiind împuscate de curând de tot, ați uitat, d-nă, să le presărâți ușurel cu piper pisat mărunț, ceea ce este aproape-aproape indispensabil la vânatul acesta... A, ierțați-mi curiozitatea, dar nu m'a făcut nimica, cred, atât de curios, în întreg decursul călătoriei mele, ca mâncarea de aici din farfurie... Pentru numele lui Dumnezeu, ce-i asta?

Notarul: Dragă Toma — am lăsat să-ți-o pregătească de dragul tău: astea-s macaroane.

Livescu: Macaroane, astea?!

D-na O.: Da, domnule Toma... asta e o delicatete din partea lui Ghiță... mi-a amintit, că ați petrecut în Italia... Am trimis în ruptul capului la băcănie, unde am găsit încă, spre norocul meu, provizia asta mică de macaroane și folosindu-mă de cartea de bucate, fiindcă servitoarea și-a pierdut capul, am încercat să-ți le pregătesc după bucătăria italienească.

Livescu: Italienească! Dar, dragă doamnă Orleanu, astea n-au fost nici

odată macaroane à l'italienne, — nici odată, nici odată! De altfel poate că sunt bune, totuși... Să vedem.

Notarul: (după o pauză) Ei! ce zici?

Livescu: (rezoluit) Dragă, ca și când ai mesteca țevi de tun în gură! Oh! grozav! Astea sunt macaroane fosile, osificate... nu știu ce mai sunt! Trebuie să băgați în pușcărie pe băcanul, care v-a vândut asemenea lucru!.. Trebuie să facă parte dintr'o tovarășie de răufăcători!

Notarul: Marino, adă repede d-lui Livescu o farfurie. A! dragă, ce mâncare ai mai găsit la noi!

Livescu: (rece) Îți place să glumești! Dar înainte de toate vinul tău e minunat!

D-na O.: Eu... eu nu mai știu ce să zic... mor de rușine... Domnule Livescu, gustă-mi cel puțin prăjitura cu orez, te rog din toată inima. Uite, împreună mânie!

Livescu: Foarte bucuos, doamnă...

D-na O.: ... (Se ridică) Și acum să mă ierți, d-le Livescu, dacă o să vă părăsesc pentru câteva momente. Am să mă întorc de vreme, înainte de plecarea d-tale. Am ceva urgent (ia o manta aruncată pe un fotoliu dela dreapta).

Livescu: Cum? pleci, doamnă? Pe

o asemenea vreme? Zăpada e de o schioapă... Știi d-ta asta?

Notarul: Când se hotărărește nevasta mea să iasă poate să fie zăpada ori cât de înaltă. Nu o scoate din tabietul ei. Acum are ceva cu preoteasa.

Livescu: A! foarte bine... Sper, că sunteți mulțumiți cu preotul de aici, doamnă Orleanu.

D-na O.: A, da, d-le Livescu! Un om plin de merite! Iacă, dacă ai mai rămânea chiar numai încă 24 de ceasuri, l-ai vedea: îl avem mâine la masă, cu nevasta lui; nu are să-ți pară de loc rău, că i-ai făcut cunoștința.

Livescu: Sunt convins, doamnă Orleanu, te asigur; dar am să o fac altădată.

D-na O.: Ghiță, stai de d-lui, te rog, și nu uita mai cu seamă, că domnul Livescu mi-a promis, că va gusta din orezul meu... A! domnule Toma, îți pun la inimă și prăjiturile mele... Le-am făcut singură și sunt foarte mândră de asta... La revedere, dragă domnule Livescu!

Livescu: La revedere, doamnă, revedere! (Doamna Orleanu iese pe fund).

(Va urma).

Ședința publică a deschis-o d-l prof. Vasile Neguț printr'un discurs ocazional, zugrăvind-ne în liniamente generale viața și activitatea binefăcătoare a fericițului Gavril Munteanu. În anul de mâne vom publica un extras din acest discurs.

Di Dr. Al. Bogdan a dat cetira următoarei telegramă:

Virgil Onișiu director gimn.

Brașov.

Cu recunoștință și pietate mă asociez serbării Domnilor-Voastre în memoria fostului meu vrednic profesor și director gimnazial Gavril Munteanu. În veci pomenirea lui.

Fușcariu
achimandrit.

A urmat apoi în mijlocul unei atențiuni generale executarea bogatului program. Octavianul I. Clopotel și elevul în cl. III com. N. Dinu ne-au cetit două disertațiuni succese. elevii N. Giurgiu VII gimn. și Al. Preotescu I. com. ne-au distras prin declamațiuni, iar corul mixt al școalelor medii, corul școlii comerciale și corul claselor gimnaziale sup. conducerea maestrului Dima ne-au înălțat sufletele prin executarea artistică a cântecelor murgăritare superbe ale cântecului românesc. La insistențele aplauze ale publicului — deși ședința publică durase aproape două ore — maestrul și inimoșii cântăreți au trebuit să mai repetească două din cele 9 coruri și de încheiere să mai executeți și «Marșul cântăreților» de Porumbescu.

Cei cari am azistat la această solemnitate am plecat spre casă cu sufletele înălțate.

Un singur om, care ar fi trebuit să asiste, și dacă nu din interes, dar cel puțin *ex officio* la această serbare, ca să aducă și din partea sa prinosul de recunoștință primului profesor și director al școalelor noastre și în același timp să se bucure și el alături de elevii, puși sub conducerea sa, de roadele culturale naționale românești — a strălucit ca și în trecut prin absență. A fost directorul școlii com. sup. Arsenie Vlaicu.

Rip.

Iarăș „ghiarele”.

Di Septimiu Popa descopere de un timp încoace prin ziarele noastre „ghiare” îndreptate contra bisericii noastre gr. cat. și face cunoscut aceste „ghiare” publicului românesc prin foaia „Unirea”. Di Popa a descoperit nește „ghiare” în reposata „Tribuna”, și acum mai nou la noi în „Gazeta”. Așa ne spune dânsul în nrul de Joi al „Unirii” în un articol cu titlul de mai sus: iarăș „ghiarele”.

E vorba adecă de articolii publicați în „Gazeta” cu titlul „Episcopia gr. cat. maghiară” trimiși și iscăliți de „Un gr. cat.”

În acești articoli s'ar fi aflând „ghiarele” descoperite de di Popa. La cele scrise de di S. Popa observăm următoarele:

Articolii sunt scriși de fapt de un gr. cat., de un fruntaș, al cărui nume, dacă să va învoi dânsul, îl vom comunica dlui S. Popa.

Încât pentru „ghiarele” închipuite, îl asigurăm pe di Popa, că articolii nu cuprind decât niște păreri, cari în cele din urmă — nu pot să strice — ceea ce n'a fost nici intenția autorului și nici a noastră — bisericii noastre gr. cat. ci mai mult să-i fie de folos. Cine va privi mai adânc lucrurile, cu oare care diplomație, se va convinge despre acest adevăr.

Noi suntem de credință, că trebuie să dăm loc în coloanele „Gazetei” expresiunii diverselor păreri și idei în chestiile publice. Dacă ele sunt bune se vor realiza, cel puțin în parte, dacă nu vor rămânea fără nici o urmă.

Conduși de acest principiu, reproducem în întregime și articolul cu titlul de mai sus al dlui Septimiu Popa, scris în „Unirea” ca răspuns la articolii „Unui gr. cat.”

Iată ce spune dl S. Popa:

Să luăm aminte fraților, căci vremea este aproape. Împititorii sunt mulți — ispitele multe, să grîim, nimic să nu ne amăgească din cele ale lumii. Ghiarele se ivesc, să le tăiem de pe acum, până când nu se implantă în carnea noastră. S'au ivit mai întâiu cu oarecare timiditate în răposata „Tribună”, iar acum se ivesc în coloanele „Gazetei” din Brașov. Da, s'a ivit, pentru că ce altceva ar și putea să fie cele scrise în articolii „unui gr. catolic” — decât ghiarele cele mai infernale!

N'au fost destule asupra noastră

ghiarele șovinismului cutropitor, au trebuit să vină în ghiarele schisme. E interesant, întru adevăr! Alianța șovinismului și a schisme împotriva noastră. O alianță fără voie poate, dar alianță, care va face la tot cazul multe tulburări, care va produce multe răni pe corpul neamului nostru românesc. Ce le pasă purtătorilor de ghiare de toate acestea? Ei sunt satisfăcuți prea mult, dacă pot să rupă o parte a neamului nostru, în favorul ideii ori a schisme — interesele lor atunci se validează, altceva nu le trebuie.

Să stăm puținel însă — și să vedem noile ghiare în toată golăteala lor. În nril 49, 50 și 51 ai „G. T.” dela Brașov, așa numitul „un gr. cat.” se ocupă din nou cu „episcopia gr. cat. maghiară”, într'o serie de trei articole. Sunt articole îndreptate contra Vaticanului, contra politicii lui, contra iezuiților, articoli în cari se anticipează aprobarea unei noi schisme a tuturor românilor ori cel puțin a celor vre-o 120 parohii interesate. Planul înființării unei episcopii maghiare gr. cat. îl ia din căra guvernului maghiar și îl pune jumătate în căra bisericii rom.-catolice universale și a sistemului ei, care tunde spre unitate în toate, așadar supunerii tuturor catolicilor de ori ce rit din Ungaria — primatului din Strigonia. Întreg spiritul articolelor e acesta: să dovedească, că pe noi nu lutru atata șovinism din țară ne mână, ca mai vărtos sistemul iezuitic al bisericii catolice, a cărei interes ar fi sacrificarea noastră. Apelează la guvernul din România, cerându-i să expulzeze pe preoții catolici de acolo, să le nimicească organizația. Și alte multe se mai scriu în acei articoli — adecă tot ce poate să răsară din nește creeri bolnave. tot ce poate să iasă din mintea condusă de principii logice, tot ce poate spune „un gr. catolic de sărbătoare”.

Aceste frește, se scriu într'un ziar fără colorit pronunțat confesional, care ajunge și în mâinile laicilor și a preoților uniți (poate în cea mai mare parte) și astfel e un teren potrivit pentru propagarea ideii.

Azi-mâne vom vedea astfel de lucruri scrise și în foaie populare și așadar azi-mâne vom vedea ghiarele sgarind pe față. Ar trebui, frește, să întrebăm pe numitul „un gr. catolic”, că de unde cunoaște el atât de bine politica Vaticanului, dar asta înzadar am face-o, pentru că ce ne-ar și putea răspunde un om, care vorbește din lună? E totuși de tot interesantă propunerea ce o face — după ce atinge mai întâiu chestia unei eventuale schisme generale: — că adecă cele 120 parohii să treacă la neunire. — Rizum teneatis — pentru că mă rog, „în rândul întâiu își mântuiesc naționalitatea: neamul până una alta, iar preoții, parohiile și viltorul familiei lor”. Că acestea sunt lucruri imposibile? Asta pe „un gr. catolic” nu-l privește, e vorbă numai, că trebuie să spu cuvinte frumoase, ca să propagi ideia. Dar, nunc venio ad grandissimum! Cele 120 parohii să treacă la neunire chiar și în cazul când apoi guvernul din aceste parohii ar înființa o episcopie gr.-or maghiară! Așadar iată, nu e chiar absolut de lipsă să mântuim naționalitatea celor 120 de parohii. Nu, e destul să le aruncăm în brațele schisme. Fie maghiari, dar fie gr.-orientali! Pentru ce mă rog? Pentru că să avem o biserică gr.-orientală la granița diecezei de Gherla și Orade și — asta o adaug eu, (pentru că „un gr. cat.” se face că uită) — în Săcuime. Acesta ar fi ca un zid de apărare față de — episcopia dela Hajdu-Dorog.

O mare înțelepciune a minții omeștești! Cât de bine va fi atunci! Atunci frește, Români, cari vor învăța ungereste nu vor trebui să se slăture la Hajdu-Dorog, ci vor trece simplu la neunire și se vor alătura la noua episcopie-zid. gr.-or maghiară. În Săcuime apoi va fi lume albă „Ortodoxia”, se va întări și aici, și multe suflete va că-tiga pe seama episcopiei gr.-or. maghiare, multe suflete se vor maghiariza, dar vor fi „ortodoxe” și asta e principalul! Nu mai continuu. N'ci n'ar merita un articol așa de „gândit” ca al „unui gr. cat.” să-i dea omul ceva atențiune, dacă n'ar fi aplicat spre seducerea multora și spre ispitirea multor suflete.

Noi fraților, să ne aducem aminte că e vorbă de mântuirea sufletului nostru. Dar chiar și dacă ar fi cu puțință să abstragem dela acest punct de vedere, dacă vom judeca cu multă cumpăneală toate împrejurările, va trebui să ajungem la convingerea, că o eventuală schismă generală e cu neputință. De aceea agitația la schismă nu va avea alt rezultat, decât, că va deschide de nou ranele naționale noastre, va bucăți și mai mult neamul și va crește ura între frați, și va accelera și asigura nimicirea neamului românesc din țara noastră. Să fim dară treji fraților, să ne păzim turmele cu întreit zel, căci numai așa vom putea să facem, ca „vorbele umflute” ce cele din articolii „unui gr. cat.” să rămână numai vorbe umflute, și la timpul său, să nu poată produce nici un rău. Dela Sătmăr ne-au venit știri înveselitoare, cum cei, pe

cari li credeam pierduți de bunăvoie stăruese pe lângă staulul nostru. Pe lângă astfel de augur, de ce să ne punem în serviciul acelor, cari nu binele neamului li vreau, ci mai vărtos ocazia de a pescui în tămbire?

Septimiu Popa.

Fapte și așezăminte culturale.

II.

Ospătăria școlară.

Craiova, Martie 1912.

— Fine. —

Este drept și uman a ajuta pe săraci; însă e primejdios a-i ajuta fără prevedere și fără control. Când nu e la locul său și când e rău făcută binefaceră incurajază numai lenea și vițul. Poporul și mai ales copiii nu trebuie să-i deprindem a crede, că li-se cuvine să fie ajutați, pentru că sunt săraci. Pomeana lovește și în simțământul demnității, care trebuie să-i aibă ori ce om și care trebuie dezvoltat în copii. Nu trebuie să se dea milostenie decât celor în neputință de a munci. Copilul sărac trebuie să știe de mic, că nimic nu se capătă în dar, că trebuie să muncească pentru a-și agonisi pâinea. Când știe copilul, că el plătește mănecarea care i se dă, și că nu e de pomeană, se naște în el simțământul de demnitate, și de iubire și recunoștință către părinții săi, cari prin bonul cumpărat li fac această înlesnire; și între el și colegii săi se desvoaltă simțământul de egalitate și de prevedere. Aceste sunt lucruri morale, cari ar rămânea necultivate fără mica jertfă de 10 bani pe zi a părinților; și acestia s'ar deprinde a se desinteresa de copiii lor și a-și pierde conștiința datoriei spre marea pagubă morală și a lor și a copiilor și a întregii familii.

Pentru copiii cu desăvârșire săraci, sau orfani de părinți, societatea are grijă de a-i recomanda altor societăți de binefacere sau persoanelor caritabile, cari cumpărând bonuri de ale ospătăriei școlare le dăruiesc nu copiilor, ci părinților sau îngrijitorilor acestora.

Ca să nu lipsească pe copiii cari mănăncă la cantine, unii de bucuria ce o simțese la sărbătorile Crăciunului copiii mai fericiți din familiile bogate, și ca să împartă celor prea săraci și ceva îmbrăcăminte, ca să poată suporta asprimea gerului; de căți-va ani, societatea ospătăria școlară a introdus „bonul obiceiului al pomului de Crăciun. Cu ce se poate aduna dela elevii și elevele, ai căror părinți sunt cu dare de mână, se pregătește câte un frumos pom bogat, încărcat de luminări și de tot felul de daruri pentru copiii dela cantine, cari se adună în jurul lui cu o bucurie sărbătorească. Peste cinci sute de copii primesc în fiecare an la Crăciun câte un necesar de școală, un săculeț cu fructe sau alte comestibile, sau câte o îmbrăcăminte.

Pentru adunarea fondului, de care are trebuință, ospătăria școlară organizează serbări, conferințe, expozițiuni ș. a. Și cu modul acesta ea împlinește și rolul de „instituțiune culturală”, și răspândește gustul pentru arta și industria națională. În 1902, ospătăria școlară a organizat expozițiunea de broderii naționale, vizitată cu mult folos de toate elevele școalelor primare și secundare din Craiova, cu deosebire dela școala profesională. În 1904 a organizat expozițiunea istorică de actițăți românești. «N'a rămas școlară în Craiova, care să nu fi vizitat expozițiunea din sala Minerva, unde se putea învăța cea mai frumoasă lecție de istorie, unde se puteau vedea resururile de vitejie ale trecutului nostru oltenesc, unde s'a făcut una din verigile, cari trebuie să lege trecutul nostru istoric de viitorul nostru, care nu poate fi al nostru fără cunoașterea trecutului; acolo tineri și bătrâni, săraci și bogați, timp de două luni și-au dat întâlnire, animați de aceeași simțăminte pioase către trecutul nostru, și de solidaritatea pentru viitorul nostru. În 1907, s'a organizat expozițiunea de artă și industrie națională dela sediul societății, unde elevii școlii normale au putut vedea în mic, fazele industriei mătasei, unde elevele școlii profesionale s'au familiarizat cu stofele și țesăturile noastre naționale.»

Adina Bănescu, op. cit. p. 10—11.

La expozițiunea dela București din 1906, juriul expozițiunii a conferit medalia de aur „ospătăriei școlare din Craiova pentru buna ei organizațiune. Asemenea a conferit medalia de aur și d-nei Lucia N. Romanescu, fundatoarea acestei societăți. Iar M. S. regele a distins-o cu medalia Răsplata muncii, pentru serviciile aduse învățământului public.

Casa regală și princiară a avut dela început o atențiune binevoitoare pentru această instituțiune. M. L. regina și principesa au trimis totdeauna lucruri frumoase la expozițiunile și loteriile societății, organizate în folosul cantinelor școlare; unele lucrate de mâna lor proprie. Și d-na Romanescu, într-un discurs rostit cu prilejul vizitei M. S. regelui la școala Trișcu din Craiova, a spus că atunci când s-a gândit la organizarea cantinelor școlare în Craiova, și-a adus aminte de cuvintele M. S. reginei, care o sfătua, ca ori unde va fi să caute a lucra pentru copiii, cari au trebuință de ajutorul nostru.

Afară de d-na Lucia N. Romanescu, fundatoarea și sufletul societății, nu mai puțin generoase, atât pentru Ospătăria școlară cât și pentru alte societăți de binefacere, se arată și alte doamne craiovene. Așa, d-na Maria N. Popp, a cărei familie am văzut-o atât de darnică pentru societatea Basarab, a dăruit și Ospătăriei școlare, anul trecut, un bon de 1000 de lei, din ale cărui cupoane se folosește în fiecare an societatea. D-nele Maria Vanghelie, Maria Manea, Maria Arnold, pe lângă alte ajutoare, au vizitat și vizitează zilnic cantinele școlare la deosebite școli; asemenea d-nele Ema Teodorianu, presidenta Ospătăriei școlare, Alisa V. Roman, Maria P. Chițu, Ecaterina Căpreanu, Angela I. Pleșa, Elvira Vrăbescu, au susținut și susțin dela început societatea atât moralmente cât și materialmente.

Să contribuim la fondul sărbătorilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa Institutului de credit și economii „Ardeleană” în Orăștie — Săsbăvâros.

ȘTIRI.

— 12 Martie 1912.

Impăratul Wilhelm a sosit, conform programului stabilit, Sâmbătă la amiază la Viena, fiind însoțit de fiul său, principele August Wilhelm și de fiica sa, Victoria Luiza. Înălți oaspeți au fost primiți la gară cu onorurile militare obținute de arhiducii Leopold Salvator, Peter Ferdinand și Franz Salvator, încunjuțați de o splendidă suită militară și civilă. Impăratul Wilhelm, îmbrăcat în uniformă de general austro-ungar, după ce s-a salutat în mod foarte cordial cu arhiducii, a trecut în revistă compania de onoare.

La intrarea în castelul Schönbrunn oaspeții înălți au fost primiți de Maj. Sa Impăratul, încunjuțat de membrii casei imperiale. Monarhii s-au sărutat de mai multe ori. Impăratul Wilhelm s-a retras apoi în apartamentele sale. După un sfert de oră a vizitat pe Maj. Sa, având o convorbire mai lungă confidențială. Au urmat apoi recepțiile. Maj. Sa a prezentat împăratului Wilhelm pe numeroși dignitari ai țării și curții, între cari pe ministrul Berchthold, Hedervary și Stürgkh. În decursul zilei împăratul Wilhelm, principele August Wilhelm și principesa Victoria au vizitat orașul. Seara a avut loc un prânz de gală, la care însă nu s'au rostit discursuri. Cu trenul de 9 sears înălți oaspeți au plecat spre Valenția, unde se vor întâlni cu regele Italiei.

Sântirea Campaniei din Veneția Din Veneția ni se scrie: Terminându-se lucrările de restaurare ale Campaniei din piața San-Marco, va avea loc în 25 Aprilie n., la ziua Sf. Marcu, actual sfințirii Campaniei. Acest act solemn va fi împreunat cu mari festivități, la cari vor participa Soveranii Italiei și un înalt dignitar bisericesc, ca reprezentant al Papei. Sântirea coincide cu inaugurarea expoziției internaționale de artă, căreia li va urma o serie de festivități splendide în stil venețian. În vederea acestor serbări s'au făcut mari reduceri pe căile ferate și maritime italiene. — Cor.

Un idil din viața muncitorilor. Iți pare ceva de necrezut ceea ce s'a petrecut zilele acestea pe stabilimentul din Eröspatak al societății „Elesdi Erdöpar Részvénytársaság”. Cu prilejul plății din săptămâna trecut, mai multor mun-

citori li-s'au făcut detrageri din simbrile, pe diferite motive.

Faptul a supărat atât de mult pe bieții muncitorii, încât vre-o 50 dintre ei s-au prezentat la cancelaria societății, cerând deslușiri oficialului perclunat Mozes Iszák, care le-a răspuns cu revolverul, trăgând gloanțe asupra lor. Trei dintre ei au fost grav răniți. Pe un moment muncitorii s'au depărțat, dar reintorcându-se din nou, să-l tragă la răspundere pe voinicosul Moise, — acesta încundu-se în cancelaria, i-a primit din nou cu gloanțe trase prin fereastră...

—x—

Greva minerilor. În urma multelor sforțări se pare, că săptămâna aceasta va aduce și sfârșitul grevei în Anglia. Tot astfel și în Austria situația s'a îmbunătățit. În Franța și în Spania însă mișcarea grevistă devine tot mai agitată. Se pare, că aceste două țări se află în fața unei greve generale, care va izbucni probabil în luna Maiu. În America se țin continue pertractări între proprietarii de mine și muncitorii. Din New-York se anunță, că prețul cărbunelui — în vederea grevei generale, care pe semne va izbucni în Aprilie — crește în continuu.

—x—

Necrolog. Miercuri în 20 Martie a avut loc înmormântarea preotesei Eugenia Costin n. P. Pop, soția preotului, gr. cat. Adrian Costin din Valda-Camaș. — Odihnească în pace!

—x—

Cununie. Aurelia Karsai și Dr. Petru Musca anunță cununia lor, care se va serba în 9 Aprilie n. a. c., în biserica gr. cat. din Hadji (u. p. Szilagycesh).

—x—

Violent incendiu din Drohobycz. Din Drohobycz (Galiția) vine știrea, că alaltăieri noaptea două rezervoare conținând 150 vagoane benzină și un rezervor de 300 vagoane petrol au luat foc din cauze necunoscute. Două zile în continuu, întreg stabilimentul a fost în flăcări. Pagubele trec de un million coroane.

—x—

Știri mărunte. Turistul francez De Chavalier Henri duce d'Avignon, care face înconjurul lumii, pe jos, desculț, a plecat alaltăseară din Constanța la Constantinopol.

Aviatorul Albochrinow împreună cu mecanicul său făcând o ascenziune la Savastopol (Rusia), au căzut de la o înălțime considerabilă. Ambii au murit.

Vineri dimineața s'au simțit câteva cutremure de pământ în Himara (vilaietul Ianina). Mai multe case s'au prăbușit iar altele au suferit stricăciuni. Victime omeștești n'au fost.

—x—

În elit-proiectograf Europa se va reprezenta Marți și Miercuri următorul program: D-na Babylas ca prinetină a animalelor (umor). — Romantica Bretagne (după natură, colorat). — Coate goale ca milionar (umor). — Pofta de bani (dramă în 2 acte, film 800 m.) — O fabrică model de aeroplane. — Cisma lui Iacob (umor). — Numai Marți și Miercuri, afară de program „Ștafia trecutului”, dramă emoționantă din viața unei actrițe în 2 acte. Film 1000 m.

—x—

Economii și grădinarii, din experiență, cumpără semințe mai bucuros dela Mauthner și atunci când li se oferă din alte părți cu preț mai ieftin. Prin prețul ieftin tot cumpărătorul se păgubește, fiind calitatea semințelor mult mai inferioară.

—x—

Se caută o bună menajeră pentru provincie. Să fie sub 50 de ani, poate fi și o germană. Informații se dau în redacția Gazetei.

—x—

Local de întâlnire pentru Români din Brașov este restaurantul Sucu ailător în cel mai frumos loc al Brașovului, pe promenada de jos, lângă stațiunea tramvaiului. Aviz Românilor călători prin Brașov.

Restaurantul Suciu are o bucătărie excelentă și beuturile cele mai bune și cu prețuri ieftine.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce et Comp.
Redactor responsabil:
Ioan Brotea.

Flori proaspete

se află în bogat asortiment în
Hala de flori
Wilhelm Fink,
Strada Vamei 36.

Palatul Czell, vis-a-vis de cafeaua Tramsilvania. — Telefon Nr. 88.

Recomand grădinaritul tehnic pentru aranjarea de grădini moderne la case!

AVIZ.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public din oraș și împrejurime că la magazinul meu de haine pentru bărbați, copii și băeți din Târgul inului Nr. 33 (Palatul Czell) am înființat și

o secție de haine pentru fetețe

după modelele orașelor mari, cu haine de primăvară confecționate din cele mni fine și moderne stoffe. In privința calității și prețului pot concura cu ori și care magazin din capitală.

Totodată anunț On. public, că mi-a sosit pentru sezonul de primăvară

Haine de bărbați, băeți și copii

moderne și mă rog a vizita magazinul fără obligament de a cumpăra.

Recomand afacerea mea bunăvoinței și sprijinului On. public.

Cu toată stima

N. P. Godmann Succesor

Samuel Lipot.

Târgul inului Nr. 33 (palatul Czell.)

155,1—30

Societatea creștină de consum și valorizare Cuceu.
Keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet Kucsó.

Convocare.

Domnii acționari ai consumului creștin din Cuceu (Kucsó) prin aceste sunt convocați la a

III-a adunare generală ordinară,

ce se va ținea în 22 Martie st. n. în localul școlii confesionale din loc cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul direcțiunii.
3. Propuneri.

Direcțiunea.

Kucsai keresztény fogyasztási szövetkezet: Mérleg számlája 1911 év december hó 31-én.

Vagyon:	Téher:
1. Be nem folyt alaptőke 184.—	Alaptőke 4968.—
2. Készpénz 134.50	Tiszta nyereség 101.50
3. Áru készlet 3450.—	
4. Adóok számláján 896.—	
5. Felszerelés 450.—	
10% leírás 55.—	
5069.50	5069.50

Pap Mihály m. p., ig. tag. Túzes Ienő m. p., elnök.
Briglezan György, ig. tag.

Kucsó, 1912 március hó 22-én.

Ezen mérleg nyereség-veszteség számlán alulirt felügyelő bizottság megvizsgálta s azt helynek találta.

Meses Florian m. p. Pap Iuon Petri Pap Alexa
Kocsán Alexander Szurd Vaszalka Katuna Szimion Pap George Maris.

Románi, replantați viile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL“
insoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros
(Kisküküllő vm.)

!!! Altoi de viie !!!

Calitate distinsă — pe lângă cele mai moderate prețuri — soiuri de vin și de masă, — Viță americană cu și fără rădăcină.

Ochiuri de altnit, vita europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la insoțire economică

„MUGURUL“
ELISABETOPOLE -- ERZSÉBETVAROS.
Material disponibil în altoi peste
trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

— ! Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune ! —

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!

— La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco. —

— Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoi. —

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!!!

Nr. Mag. 3219/912.

Publicațiune.

Spre a se da în arândă pe 5 ani adecă dela 1912—1916 st. p. dina așa numitul „Burggrund“ sub Nr. 1 din dosul curmăturii, constatatoare din mai multe zidiri, curte grădină, loc de arătură și loc de fanaț în estensiune totală de 23 jugăre și 76°.

Se va ținea în 30 Martie 1912 la 10 oare a. m. în despărțământul magistratului pentru afaceri economice — Strada Aurarilor Nr. 5 etagiu II. — licitațiune cu oferte în scris.

Condițiunile specificate atât pentru licitație, cât și pentru contract sunt depuse în citatul despărțământ al Magistratului, unde le poate ceti până în ziua de licitație tot natu botezat și anume în oarele înainte de prânz dela 8 până la 12 a. m.

Brassó, în 12 Martie 1912.

1—2. Magistratul orașenesc.

161/1912 vhtó sz.

Csödtömeg-árverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1912 évi 2408 sz. végzése következtében vb. Conradt Josefne utóda, Vásárhelyi Zsigmondné csödtömegéhez tartozó, a csödteltár 182-1078, 1188 1205, 1226-1658, 1670-1674, 1683-2081, tételei alatt felvett művirágok, tollak, kalapdiszek, diszitetlen és diszített tavaszi és nyári női szalmakalapok „kalaptúk”, csatok, bársony és selyemdiszek, csipkék és a még ezután beletározandó saizonárak tétélenként és egyenként nyilvános árverésen eladtnak a beszerzési árnál is 50-kal alacsonyabb kikiáltási ár mellett és azon alól, de ama jog fenntartásával, hogy megfelelő ígérlet hiányában az árverés alá bocsájtott tárgy eladása mellőztetni fog.

Mely árverésnek Brassóban Kapu-utca 2 szám alatt-első emelet-, leendő megtartására 1912 évi marc. hó 27-ik napjának d. u. 3 órája és illetve minden következő hetköznapnak d. u. 3 óraja határidőül kitűzetik és ahöz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek fognak eladtni.

Az eladásra kerülő áruk Dr. Farkas Lajos, tömeggondnok, ügyvédi irodájában váló jelentkezés mellett bárki által előzetesen is megtekinthetők.

Kelt Brassó 1912 évi márczius hó 23 napján.

Kalmár Ignác s. k.
kir. bír. végrehajtó.

Nr. Mag. 2020—1912.

Publicațiune.

In 2 Aprilie 1912 la 9 ore a. m. se va ținea licitațiune publică cu oferte în scris în despărțământul V-a (Afacerile economice) al Magistratului, care se află în localitatea oficiului magistratual în casa Nru 5 din strada arrarilor etagiu II.

Scopul acestei licitațiuni este a se da în arândă următoarele obiecte orașenești:

- a) cafenea de pe promenadă.
- b) chioscul de pe promenadă dela 29 Sept. 1912 până la 29 Sept. 1918, c) birtul dela Bersa, d) cârciuma din stejeriș, e) birtul din târgul de vite toate acestea pe timpul dela 29 Sept. 1912 până la 31 Decemvrie 1918, mai de parte f) birtul din Dârste pe timpul dela 1 Ianuarie 1913 până la 31 Decemvrie 1918.

Condițiunile de ofert și ale contractului le poate ceti tot omul — până în ziua de licitație — în despărțământul magistratual sus arătat.

Brassó, în 12 Martie 1912.

1—2. Magistratul orașenesc.

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.
Administ. „Gazetei Trans.“

Novități de primăvară!

In atențiunea On. public cumpărător!

Mi-a sosit cele mai moderne

Pardesiuri de dame pentru primăvară,
Costume, Pardesiuri de fetețe,
rochii în asortiment bogat.

Rog on. cumpărători a se convinge despre capabilitatea mea de concurență, și dacă nu va cumpăra.

Cu toată stima:

Goldmann N. P.

Magazin modern de îmbrăcăminte de dame.

Brașov, Tîrgul inului Nr. 28.

Telefon 205.

Novități de primăvară!